

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Miljøvernavdelingen

Tordenskioldsgate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.: 201506648
Deres dato: 27.11.2015
Vår ref.: 2015/23638-3 M-NA
Saksbehandler: Catrine Curle
Direktetelefon: 22 00 36 78

Dato: 29.01.2016

Svar på høring om vannuttak fra Ørfiskebekken i Nittedal kommune til snøproduksjon

Det vises til brev av 27.11.2015 fra NVE om Nittedal idrettslag og Nittedals skiskytterlags melding om vannuttak til snøproduksjon fra Vågedammen i Ørfiskebekken i Nittedal kommune. NVE skal vurdere om tiltaket er konsesjonspliktig og ber Fylkesmannen vurdere om kjente allmenne interesser kan bli berørt og i tillegg vurdere tiltaket i forhold til sin sektorlovgivning samt vurdere kunnskapsgrunnlaget i forhold til naturmangfoldloven § 8.

Det opplyses om at det planlegges uttak fra kum nedsenket i øvre del av Vågedammen og at vannuttaket ikke vil endre vannspeilet i dammen. Det vil bli sluppet en minstevannsføring nedstrøms for dammen lik alminnelig minstevannsføring. Behovet for vann er temperaturavhengig og vil ved -10 grader være 20 l/s. Ved kapasitetsproblemer er det mulig å øke avtapping fra dammen Høldippelen 2 km oppstrøms. Snøproduksjonen vil foregå vinterhalvåret, fra oktober til februar. Det anslås 1-2 ukers produksjonstid, primært i november-desember.

Fylkesmannens vurdering

Vågedammen er en del av Ørfiskebekken og ligger i vannområdet Leira-Nitelva. Hovedvannkilden Ørfiske er regulert til drikkevannsforsyning via en tunell til Movannsbekken og videre til Maridalsvannet. Vannforekomsten Ørfiskedammen fra utløp til Kruttverket (vannnett.no ID 002-3516-R) karakteriseres som sterk modifisert og vannforekomsten vil ikke nå miljømålene innen 2021. Fysiske inngrep som vannføringsregulering og vannuttak oppgis med påvirkningsgrad «stor påvirkning». Ytterligere uttak av vann fra bekken vil dermed påvirke bekken negativt i forhold til EUs vannforskrift.

I meldingen fra Nittedal idrettslag og Nittedals skiskytterlag oppgis det at det ved kapasitetsproblemer er det mulig å øke avtappingen fra Høldippelen 2 km oppstrøms. Dette krever en meget streng styring med uttak av vann til snøproduksjon alltid følges opp med et ekstra slipp fra Høldippelen ved kapasitetsproblemer.

I 2015 ble det flyttet ca. 200 elvemuslinger til Ørfiskebekken som et tiltak for å styrke og bevare bestanden av elvemusling i Nitelva. Det er også en god stamme av ørret i bekken med gode tettheter av yngel. Det var blant annet på bakgrunn av dette med god yngeltetthet at elvemusling ble flyttet hit for om mulig å gi en god infeksjon av gloclider (minimuslinger) på ørretyngel. Elvemusling er en truet art i Europa og Norge fremstår som et av de siste landene der arten

fortsatt finnes i store og verneverdige bestander. Norge har i dag mer enn halvparten av den europeiske bestanden av elvemusling, dette gjør den til en ansvarsart for Norge. Det er utarbeidet en handlingsplan for elvemusling. Målet er at det skal finnes livskraftige populasjoner i hele Norge, og at alle naturlige populasjoner skal opprettholdes eller forbedres. Elvemusling har en betydelig vannrensende effekt og vil dermed påvirke vannkvaliteten i bekken positivt. En elvemusling fileterer ca. 50 liter vann hvert døgn. Elvemuslingen bedrer for eksempel vannet slik at overlevelsen til fiskeyngel øker og er med å opprettholde en stor fiskebestand i vassdragene.

Redusert vannføring kan ha innvirkning på overlevelsen til elvemuslinger ved lave vannføringer og kan føre til innfrysning i kalde vintre. Det er spesielt de unge muslingene som er sårbare fordi de lever de første årene nedgravd i substratet i områder uten tilslamming av elvebunnen. Det er i slike kalde perioder hvor produksjon av snø er aktuell og en kan forvente aktivt uttak av vann. Redusert vannføring og sterke kuldeperioder bunnfrysing kan også påvirke fiskebestanden ved at rogn i gytegrus fryser inne.

Naturmangfoldlovens § 8 (kunnskapsgrunnlaget) sier at offentlige beslutninger som berører natur skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap og arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand samt effekten av påvirkninger.

Det er ganske god kunnskap om artene og den økologiske tilstanden i vassdraget. Vi har også kunnskap om at senket vannstand med tørlegging og/eller bunnfrysing er negativt for elvemusling og fiskerogn. Det er derimot usikkerhet om hvordan dette tiltaket vil påvirke denne bekken. Det er også usikkerhet til hvordan den samlede belastningen (nml § 10) av alle tiltakene i vassdragets vil påvirke økosystemet. Dermed bør føre-var- prinsippet (nml § 9) tillegges stor vekt.

Konklusjon

Ørfiskebekken er klassifisert som Sterk Modifisert Vannforekomst (SMVF), på grunn av vannregulering. Ytterligere tiltak som forårsaker vannuttak vil gjøre det enda vanskeligere å nå miljømålene i EUs vannforskrift. Det er usikkert hvordan den samlede belastningen av alle tiltak i bekken vil påvirke vannstanden. Redusert vannstand kan føre til bunnfrysing av elven og påvirke vannlevende organismer, inkludert den truede elvemuslingen, negativt. Vi stiller oss tvilende til den foreslåtte ordningen med å øke avtappingen fra dammen Høldippelen ved kapasitetsproblemer. Dette vil kreve en meget sterk styring av vannuttak. Selv en kort periode med mangel på vann vil ha negative effekter på elvemusling og forverre gyteforholdene for fisk.

På bakgrunn av dette vil miljøvernavdelingen fraråde vannuttak til snøproduksjon i Ørfiskebekken.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef

Catrine Curle
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

Vannområde Leira-Nitelva postboks 313 2001 LILLESTRØM

v/Eli Marie Fuglstein

Akershus fylkeskommune Postboks 1200 Sentrum 0107 Oslo

Nittedal kommune Postboks 63 1483 HAGAN

